

12. 06. 2004

| [Hlavní stránka](#) | [Výzkumné zprávy](#) | [Československá psychologie](#) |

Hlavní menu

- [Vítejte](#)
- [Věda a výzkum](#)
- [Organizační struktura](#)
- [Historie ústavu](#)
- [Zaměstnanci](#)
- [Publikační činnost](#)
- [Odkazy do www](#)

Stručné dějiny Psychologického ústavu AV ČR

Psychologický ústav bývalé Československé akademie věd v Praze s pobočkou v Brně byl založen 1. 4. 1967. Vznikl ze dvou pracovišť: 1. Ze společného oddělení Psychologického ústavu Univerzity Karlovy a Pedagogického ústavu Jana Ámose Komenského ČSAV se zaměřením na obecnou a sociální psychologii, které bylo založeno již v roce 1957 z iniciativy profesora PhDr. Jana Doležala a profesora PhDr. Otokara Chlupa jako první krok k budoucímu samostatnému psychologickému pracovišti v ČSAV. 2. Z oddělení pedagogické a vývojové psychologie Pedagogického ústavu Jana Ámose Komenského ČSAV. Tato dvě pracoviště se stala základem oddělení sociální psychologie a oddělení psychologie učení a vývoje samostatného ústavu. Nově bylo konstituováno oddělení psychologie osobnosti.

Prvním ředitelem Psychologického ústavu ČSAV se stal profesor PhDr. et RNDr. Vladimír Tardy, který vedl i oddělení psychologie osobnosti. Z vedení ústavu byl odvolán počátkem sedmdesátých let při čistkách na začátku období tzv. normalizace. Poté byl i pensionován a na počátku roku 1977 se stal jedním ze signatářů Charty 77.

Z brněnské pobočky ústavu se k 1. 1. 1970 stala Psychologická laboratoř ČSAV. Jejím ředitelem se stal profesor PhDr. Vilém Chmelař. Tyto dvě instituce odborně spolupracovaly, ale byly nezávislé. Vědecká témata, která byla v Psychologickém ústavu a v Psychologické laboratoři zkoumána, byla určována tzv. Státním plánem základního výzkumu. Psychologický ústav ČSAV uspořádal během sedmdesátých a osmdesátých let několik mezinárodních konferencí na široce pojaté téma psychologie učení. Poslední z těchto konferencí, tentokrát s důrazem na psychický vývoj, se konala v Praze v roce 1991.

Psychologický ústav se od svého založení stal také vydavatelem časopisu Československá psychologie s podtitulem časopis pro psychologickou teorii a praxi. Časopis vycházel sice již od roku 1957, ale od založení ústavu je s ním těsně spjat. Ročník 2003 je již čtyřicátým sedmým v nepřerušované řadě. Časopis pochopitelně zrcadlí odborný i společenský vývoj v oboru i v naší zemi v posledním téměř půlstoletí s jeho peripetemiemi.

V roce 1983 byla Psychologická laboratoř ČSAV v Brně spolu s dalšími společensko-vědními pracovišti včleněna do Ústavu pro výzkum společenského vědomí jako psychologické oddělení. To bylo připojeno na vlastní žádost k Psychologickému ústavu ČSAV v Praze na jaře roku 1990.

Společenské změny po listopadu 1989 znamenaly na jedné straně zřízení vědecké rady jako výrazného demokratického prvku v organizaci vědecké práce, otevření pracoviště světu, mezinárodní spolupráci, svobodnou volbu témat bádání a otevřenou vědeckou diskusi, na druhé straně výraznou redukci počtu pracovníků a zrušení některých oddělení v průběhu několika fází transformačního procesu, kterým nejprve ČSAV a poté AV ČR prošla.

Při hodnocení minulosti je však třeba konstatovat, že přes ideologický nátlak zvenčí i zevnitř, vedoucí k deformacím témat i lidí, se na obou akademických psychologických pracovištích jako jediných pracovištích zaměřených především na základní výzkum dařilo pěstovat psychologii jako vědeckou disciplínu na kvalitní odborné úrovni. Vznikly zde i práce a publikace, které obstály ve zkoušce času. Platí to zejména o výzkumu v oblastech kognitivní psychologie, vývojové psychologie, sociální psychologie a psychologie osobnosti.

Na přelomu let 1992 a 1993 byla v návaznosti na dělení federálního státu a vznik samostatné České republiky Československá akademie věd transformována do AV ČR. V roce 1993 bylo v souvislosti se změnou ve vedení Psychologického ústavu AV ČR přeneseno ředitelství ústavu z Prahy do Brna. Od té doby pracovaly v Praze dvě pobočky ústavu, z nichž jedna (zabývající se především výzkumem stresu) byla později zrušena a její pracovníci přešli do resortu ministerstva obrany. Od roku 2003 pracují v ústavu čtyři oddělení, jejichž členy jsou jak brněnští, tak pražští pracovníci: oddělení psychologie osobnosti, oddělení kognitivní psychologie, oddělení psychologie zdraví a oddělení psychologické metodologie. Tato oddělení vymezují a charakterizují i hlavní oblasti výzkumu, realizovaného v Psychologickém ústavu AV ČR.